

Projektový den - Každodennost za normalizace

Dennis Hennhofer

Martin Jurkas

Hana Matušincová

Michal Větršíšek

Obecné cíle

- žáci se seznámí s tématem prostřednictvím “školy hrou”
- u participujících žáků komplexně rozvíjet všechny klíčové kompetence
- u pozorujících žáků pozitivně rozvíjet vztah k minulosti a dějepisu, netradičními metodami rozvíjet především kompetence k učení
- z hlediska RVP – Moderní doba II – Soudobé dějiny
- očekávané výstupy – “žák porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích”
- učivo – životní podmínky na obou stranách „železné opony“

Rozvíjené klíčové kompetence

Naším záměrem je především rozvíjet v průběhu celého projektového dne takřka všechny klíčové kompetence. Přesto klademe důraz či snahu také k předání informací a faktů ke každodennosti za normalizace, jelikož je to téma, kterému se ne vždy dostává adekvátní pozornosti. Rozvíjené kompetence tedy jsou:

- Kompetence k učení
- Kompetence komunikativní
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence občanská
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence k podnikavosti

Návaznost

předchází bezprostředně u všech zúčastněných tříd

- klíčové roky 1968 a 1969, základní mezníky vývoje ČSSR do roku 1989

následuje

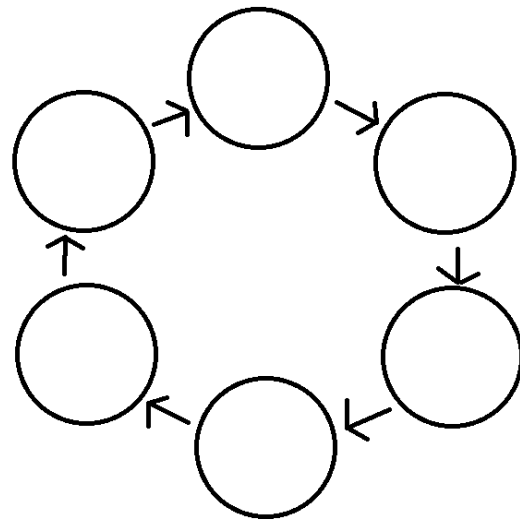
- u semináře zhodnocení
- u ostatních tříd standardní výuka

Organizace

- gymnázium
- blok 6 vyučovacích hodin
- jeden den z předvánočního týdne
- možno prodloužit až do večera dobrovolnou účastí na přednáškách a diskusích s hosty (historici, pamětníci, umělci,...)
- žáci rozděleni na 6 skupin realizátorů a 6 skupin diváků (+ běžná výuka)
- realizátoři primárně z dějepisného semináře

Varianta A – malá škola

- cca 2 třídy v ročníku
- účast všech žáků
- realizátoři případně doplnění dalšími žáky stejného ročníku
- ostatní žáci budou rozděleni do 6 skupin a budou postupně kolovat po 6 stanovištích
- všichni neúčinkující žáci by měli stejný pracovní sešit

Varianta B – velká škola

- cca 4 třídy v ročníku
- účastní se pouze 3. a 4. ročník
- zbytek školy má pokud možno běžnou výuku kromě TV
- stanovišť může být více dle kapacit školy
- pro každou hodinu a každé stanoviště zápisový arch
- na každém stanovišti budou připraveny pracovní listy

Hodnocení účinkujících žáků

- známka velké hodnoty nebo posunutí výsledné známky na pololetí
- v případě mimořádné práce, především domácí přípravy, pochvala třídního učitele
- stejná známka pro celou skupinu – motivační faktor
- hodnotí se kvalita přípravy a provedení, zapojení multimediálních obsahů, použité zdroje informací apod.

Hodnocení ostatních žáků

- všichni dostanou pracovní listy pro každou z hodin
- budou obsahovat otázky vycházející z informací, které zazní v hodinách (a případně další úkoly k doplnění)
- po ukončení vyučování zůstávají na posledním stanovišti a budou mít max.30 minut na doplnění a následné odevzdání vyučujícímu
- u nižších ročníků by se pak dané učivo znovu již neprobíralo

Rozdělení stanovišť

1. Sport
2. Filmy a seriály
3. Móda
4. Politická perzekuce
5. Média
6. Volný čas

další případná témata: beletrie, dětství, rodina, zboží aj.

Sport

Cíle:

- žáci znají hlavní rysy sportu v období normalizace
- žáci ví, co to byla spartakiáda a jaký byl její účel
- žáci dovedou vyjmenovat významné sportovní úspěchy československých sportovců v době normalizace
- žáci znají významné představitele československého sportu a osudy některých z nich

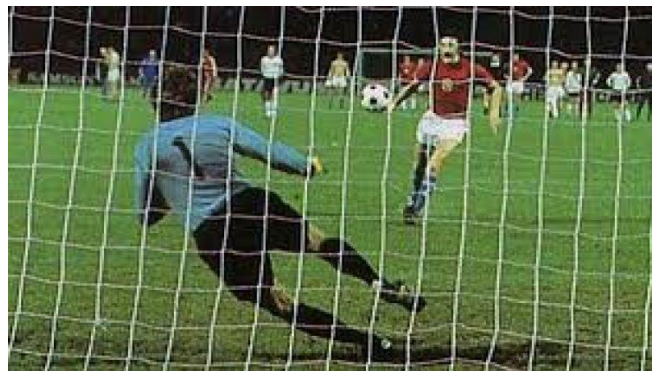
Metody: přednáška, práce s obrazovým a zvukovým materiálem, práce s pracovními listy, diskuze, napodobování

Sport

Plán hodiny:

1. úvod – představení tématu
2. uvedení základních rysů sportu v té době (oblíbené sporty, spartakiády atd.)
3. ukázka spartakiády na Strahově 1985
4. šest ukázek slavných sportovních událostí či sportovců
5. shrnutí, možnost otázek (krátká diskuze)
6. krátké fyzické cvičení na závěr

Filmy a seriály

Cíle:

- žáci znají hlavní rysy československé filmové a seriálové tvorby za normalizace
- žáci dovedou vyjmenovat některé známé československé filmy a seriály z doby normalizace
- žáci znají osobnost Jaroslava Dietla a několik známých herců té doby
- žáci umí rozpoznat ideologicky zaměřený film

Metody: přednáška, práce s obrazovým a zvukovým historickým materiálem, práce s pracovními listy, diskuze

Filmy a seriály

Plán hodiny:

1. úvod – představení tématu
2. uvedení základních znaků filmové a seriálové tvorby za normalizace, představení některých známých osobností a děl
3. dvě až tři ukázky, na kterých přednášející ukáží, jak komunistická ideologie ovlivňovala československou kinematografii

4. diskuze

5. shrnutí

Móda

Cíl: žáci jsou schopni jmenovat a rozlišit módní trendy období tzv. normalizace

Metody: slovní, názorně-demonstrační

Pomůcky: interaktivní tabule, powerpointová prezentace, vytvořené kostýmy (modely)

Plán hodiny:

1. představení tématu
2. prezentace jednotlivých stylů 70. let a 80. let
3. živá ukázka modelů – „módní přehlídka“, aktivní zapojení žáků
4. shrnutí

Politická perzekuce

Cíl (seminář dějepisu):

:žáci dovedou kriticky pracovat s texty krásné literatury a hledat v nich historické skutečnosti

:žáci jsou schopni vnímat rozdíly mezi postupy politické perzekuce v 50. a 60. let a postupy 70. a 80. let

:žáci umí vyjmenovat formy politické perzekuce období normalizace

Cíl (projektový den):

:žáci dovedou charakterizovat postupy StB při výsleších, domovních prohlídkách apod.

:žáci jsou schopni vyvodit důsledky politické perzekuce a její dopad na každodenní život

Politická perzekuce

Metody: inscenační, diskusní, heuristická

Pomůcky: připravený scénář, příp. kostýmy a rekvizity,
pracovní list s otázkami

Plán hodiny:

1. představení tématu
2. hraní připravených krátkých scének – cca 2–3 minutových
(příjmací pohovor na VŠ, výsledch, domovní prohlídka, kádrování
apod.)
3. práce s otázkami ke scénkám
4. krátká diskuze
5. shrnutí

Média

Cíle:

- žáci se seznámí s jakými mediálními formami a obsahy by se mohli setkávat v dané době,
- žáci zjistí, jaké informace ne/mohly být distribuovány
- budou umět rozlišit propagandistické sdělení od jiných forem
- žáci seznámí se s tím, jak reagovala společnost na neototalitu a bude umět určit, jaký obsah bychom mohli zařadit k ne/oficiální produkci

Pomůcky: informační tabule či plakáty, dataprojektor, reproduktory, pracovní listy

Média

Plán hodiny

1. představení tématu

cca 5 minut diskuze

2. srovnání druhů (mas)médií a jejich dostupnosti tehdy a dnes

cca 10 minut individuální práce s jednotlivými mediálními obsahy

3. cenzura, kontrola a vlastnictví médií

cca 10 minut výklad

4. propaganda

cca 10 minut – z toho cca 5 minut (audio)vizuální ukázky a cca 5 minut diskuze

5. oficiální a neoficiální produkce

cca 10 minut individuální práce s textem – srovnání obrazu vybraných událostí v různých médiích

MANIFESTACE JEDNOTY UMĚLCŮ S POLITIKOU KOMUNISTICKÉ STRANY

**Za nové tvůrčí činy
ve jménu socialismu a míru**

Volný čas

Cíle:

1. žáci se dovedou orientovat v otázce trávení volného času za normalizace
2. žáci se seznámí s pionýrskou organizací, pochopí její účel a sílu
3. žáci pochopí zainteresovanost lidí k chalupaření, zahrádkářství, cestování
4. žáci zjistí možnost cestování a dovedou to srovnat s dobou po roce 1989 a s dneškem

Metody: hraní scénky, prezentace, diskuze,
práce s textem

Volný čas

Témata:

1. Pionýrská organizace SSM: ukázka skládání pionýrského slibu, krátká ukázka ze vzpomínek na pionýrský tábor + rozbor
2. Chalupaření: proč bylo oblíbené, krátká diskuze
3. Cestování: kam se mohlo cestovat, co bylo k vycestování třeba, jak mohla strana možnost vycestování využívat, ROH

Zdroje

Literatura

- BEDNAŘÍK, Petr a kol. Dějiny českých médií. Praha: Grada, 2011.
- BREN, P.: *Zelinář a jeho televize: Kultura komunismu po pražském jaru 1968. Praha 2013.*
- GREXA, J., STRACHOVÁ, M. Dějiny sportu–Přehled světových a českých dějin tělesné výchovy a sportu. Brno: 2011.
- HLAVÁČKOVÁ, K.: *70: „Kytky v popelnici“: Společnost a móda v sedmdesátých letech v Československu. Praha 2007.*
- KOPAL, Petr. Film a dějiny: Normalizace. Praha: Casablanca, 2014
- KÓSSL, J., ŠTUMBAUER, J., WAIC, M. Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury, Praha: 2004.
- PETROV, M.: *Retro ČS: Co bylo (a nebylo) za reálného socialismu. Brno 2013.*
- PETROV, M.: *Retro ČS 2: Jak jsme si to (u)žili za reálného socialismu. Brno 2015.*

Zdroje

Web

- <https://www.ustrcr.cz/>
- <http://www.moderni-dejiny.cz/>
- <http://www.totalita.cz/>
- <http://www.pametnaroda.cz/>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>
- <https://www.stream.cz/porady/sportovni-okamziky>
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/ve-stopach-doby>
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10364596087-archiv-z/>
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10176269182-retro/dily/>

Děkujeme za pozornost